

APSTIPRINĀTS
ar Ogres novada pašvaldības domes
26.05.2022. lēmumu (Protokols Nr.11; 28)

Izvērtējums par Ogres novada pašvaldības tiešo līdzdalību sabiedrībā ar ierobežotu atbildību SIA "Zelta Liepa Debesu Bļodā"

Pamatdati:

Sabiedrība	SIA "Zelta Liepa Debesu Bļodā" Reģistrācijas numurs 40203310059 Brahmaņi, Ogresgala pag., Ogres nov., Latvija LV-5041
Īpašnieki:	Zagorskis Kristaps – 100%
Amatpersonas:	Valdes loceklis - Zagorskis Kristaps
Nozare:	56.10 Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi
Struktūrvienība:	Kafejnīca, Reģ. Nr. 91414196499, Brīvības iela 18, Ogre, Ogres nov., LV-5001
Statuss:	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību- sociālā uzņēmuma statuss

Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (turpmāk – Likums) 4.panta pirmajai daļai, publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai, kas nosaka, ka publiskā persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Ņemot vērā minēto Ogres novada pašvaldības domei ir jāpieņem lēmums, par pašvaldības līdzdalības iegūšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību SIA "Zelta Liepa Debesu Bļodā" (reģistrācijas numurs: 40203310059) (turpmāk – Kapitālsabiedrība).

Latvijas Republikas Satversme (turpmāk – Satversme) nosaka cilvēka pamattiesības un to, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.¹ Satversmes 106. pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 7.punktu, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību un 10.punktu sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu.

¹ Latvijas Republikas Satversme, 89.pants, Latvijas Republikas Satversme (likumi.lv)

No augstāk minētā izriet pienākums radīt darba iespējas arī sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām, kas ir stratēģiski svarīgs pakalpojums pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.

Minētā likuma 14.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka pildot savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot pašvaldību iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus, kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās.²

Līdz ar to jau 2018. gada sākumā Ogres novada pašvaldība puda savu gatavību Ogres novadā radīt sociālajiem uzņēmumiem labvēlīgu saimnieciskās darbības vidi, uzsverot, ka būtiski šo ieceri īstenot sociālās uzņēmējdarbības veidā sadarbībā ar novada sociālajām institūcijām, sniedzot iespēju jauniem cilvēkiem ar īpašām vajadzībām apgūt profesiju, strādāt un nopelnīt iztiku.³

Radīt iespēju jauniešiem, kas atbilst kādai no sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju mērķu grupām, apgūt profesiju, strādāt savā novadā, būt līdzvērtīgiem un ikdienā iekļauties sabiedrībā, ir neatsverama iespēja viņu attīstībai. Šāda iespēja nopelnīt iztikas līdzekļus vienlaikus ir iespēja celt viņu sociālo un ekonomisko stāvokli, iegūt finanšu līdzekļus studijām, kļūt patstāvīgākiem. Tādēļ bērnu un jauniešu attīstība, tai skaitā jauniem cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, ir viena no Ogres novada pašvaldības prioritātēm.

Saskaņā ar Sociālā uzņēmuma likuma 2. panta pirmo daļu, sociālais uzņēmums ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kurai šajā likumā noteiktajā kārtībā piešķirts sociālā uzņēmuma statuss un kura veic saimniecisko darbību, kas rada labvēlīgu un nozīmīgu sociālo ietekmi, nodarbinot mērķa grupas vai uzlabojot dzīves kvalitāti sabiedrības grupām, kuru dzīvi ietekmē sabiedrībai būtiskas problēmas (piemēram, sociālo, veselības aprūpes vai izglītības pakalpojumu sniegšana, kā arī specializētu preču ražošana), vai veicot citas sabiedrībai nozīmīgas darbības, kas rada ilgstošu pozitīvu sociālo ietekmi (piemēram, iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošana, atbalsts zinātnei, vides aizsardzība un saglabāšana, dzīvnieku aizsardzība vai kultūras daudzveidības nodrošināšana).

Kapitālsabiedrības pamatdarbības veids ir restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi. Kapitālsabiedrības stratēģiskais mērķis ir veicināt un atbalstīt sociālā riska grupu pārstāvju nodarbinātību, labklājību un izglītību, veicot uzņēmējdarbību, organizējot izglītojošus un darba prasmes nostiprinošus pasākumus, atbalstīt labdarības projektu īstenošanu.

Kapitālsabiedrība šobrīd nesniedz un nākotnē neplāno sniegt papildu pakalpojumus.

Pakalpojuma gala saņēmēji ir Ogres pilsētas un citu pilsētu, valstu iedzīvotāji, viesi, pašvaldības iestādes, un juridiskas personas.

Kapitālsabiedrība veic labvēlīgu sociālo ietekmi radošu saimniecisko darbību, iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošanā un izglītības veicināšanu.

Ogres novada pašvaldībai būs 100% kapitāla daļas turētāja.

Saskaņā ar Sociālā uzņēmuma reģistra⁴ mājas lapā pieejamo informāciju sociālā uzņēmuma reģistrā reģistrēti šādi sociālie uzņēmumi, kuru juridiskā adrese ir Ogres novads. (skatīt tabulu Nr.1)

² *Par pašvaldībām likums (09.06.1994.)*

³ *Ēkā "Pie zelta liepas" būs Tūrisma informācijas centrs un kafejnīca", 18.04.2018., www.ogre.net.lv*

⁴ <https://www.lm.gov.lv/lv/socialo-uznenumu-registrs>

Sociālo komersantu saraksts

1.tabula

Komersanta nosaukums	Juridiskā adrese	Reģistrācijas numurs komercreģistrā	Darbības veids
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību tiptip.lv	"Liepas 2"-16, Ogresgals, Ogresgala pagasts, LV-5041	40203280197	Mazumtirdzniecība pa pastu vai Interneta veikalos
SIA "DIAMONDS FOOD GROUP"	"Pasts", Suntaži, Ogres novads, LV- 5060	40203030654	Veselības aizsardzība
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Eko Studio"	Ausekļa prospekts 10-63, Ogre, Ogres novads, LV-5001	50103267531	Fotopakalpojumi
Pietura ģimenei SIA	Mālkalnes prospekts 11-3, Ogre, Ogres novads, LV-5001	54103131741	Sākumizglītība
SIA "PPII Mikausis"	Skolas iela 10-49, Ogre, Ogres novads, LV-5001	40203149084	Pirmskolas izglītība
Brīvā skola SIA	Rīgas iela 175, Ikšķīle, Ogres novads, LV- 5052	44103128237	Citur neklasificēta izglītība
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Visas Iespējas"	Ausekļa prospekts 17, Ogre, Ogres novads, LV-5001	41203062733	Interneta portālu darbība
SIA "Hopen grupa"	Vidus prospekts15, Ogre, Ogres novads, LV-5001	40203320220	Lietotu preču mazumtirdzniecība veikalos

2018. gada darbojas Sociālā uzņēmuma likums, kas nosaka, ka sociālais uzņēmums ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA), kas atbilst noteiktiem kritērijiem un ieguvusi sociālā uzņēmuma statusu. Lai gan sociālā uzņēmējdarbība vēl arvien ir relatīvi jauna nozare Latvijā.

Atbilstoši Sociālā uzņēmuma likuma 2. panta nosacījumiem sociālais uzņēmums ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas atbilstoši tās statūtos noteiktajam mērķim veic saimniecisko darbību. Latvijas tiesību aktos ar saimniecisko darbību tiek saprasta jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību⁵, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants.⁶ Turpretī Sociālā uzņēmuma likuma 5. panta otrās daļas 3. punkta nosacījumi nosaka, ka sociālais uzņēmums tā iegūto peļņu nesadala, bet iegulda statūtos noteikto mērķu sasniegšanai. Tas ir viens no būtiskiem faktoriem, kas atšķir sociālo uzņēmumu no citiem komersantiem, savukārt peļņas gūšana, īstenojot savu līdzdalību kapitālsabiedrībā, nav pašvaldības mērķis, bet gan sociāli labvēlīgas vides radīšana Ogres novadā, sniedzot iespēju ikvienam, jo īpaši personām ar invaliditāti tikt nodarbinātām, kam ir ietekme uz pašvaldības budžeta atlogošanu.

Sociālā uzņēmējdarbība ietver preču vai pakalpojumu ražošanu, lai atrisinātu sociālo problēmu vai radītu labumu sabiedrībai, nevis palielinātu peļņu uzņēmumu īpašniekiem. Sociālās uzņēmējdarbības veidi, uzņēmējdarbības modeļi, preces un pakalpojumi var būt ļoti atšķirīgi -

⁵ Komerclikuma 1.panta trešā daļa, *Komerclikums (likumi.lv)*

⁶ Turpat, 1. panta otrā daļa.

sociālie uzņēmumi var būt lieli vai mazi, starptautiski vai vietēji, tomēr visus apvieno vēlme, izmantojot uzņēmējdarbības metodes, radīt lielu sociālo pievienoto vērtību.

Labklājības ministrija saskata šādus sociālās uzņēmējdarbības principus: sociālu problēmu risināšana, sociālais uzņēmums darbojas patstāvīgi, ir ilgtspējīgs, ir algoti darbinieki, peļņu investē, ir pārraudzība un kontrole.

Darba devēju motivāciju pieņemt darbā invalīdu pazemina izplatītie stereotipi par invalīdu darba spējām, kā arī nepieciešamība pēc papildus izdevumiem, lai nodrošinātu invalīdam pielāgotu darba vietu un iespēju nokļūt darbā. Vēl viens faktors, kas kavē invalīdu iekļaušanos darba tirgū, ir invalīdu salīdzinoši zemais izglītības un prasmju līmenis. Tāpat konstatēts, ka pašlaik atbalsta sistēma nodarbinātības jomā nav pietiekami pielāgota personu ar garīga rakstura traucējumiem individuālajām vajadzībām.⁷ Tāpat konstatēts, ka pašlaik atbalsta sistēma nodarbinātības jomā nav pietiekami pielāgota personu ar garīga rakstura traucējumiem individuālajām vajadzībām.⁸

Kapitālsabiedrība strādās, lai palīdzētu dažādiem sociālās atstumtības riskiem pakļautām vai „neaizsargātām” mērķa grupām. Šo sociālo mērķi var definēt kā konkrēto mērķa grupu pārstāvju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Visizplatītākie veidi, kā to izdarīt sociālās uzņēmējdarbības kontekstā, ir:

- Darba integrācijas pasākumi: tiek izveidots sociālais uzņēmums, lai nodrošinātu darba iespējas tām sabiedrības grupām, kurām ir ierobežotas iespējas strādāt darba tirgū.

- Sociālo, veselības vai citu pakalpojumu nodrošināšana: sociālie uzņēmumi sniedz dažādus pakalpojumus ar mērķi vai nu uzlabot konkrētu personas dzīves aspektu, vai arī viņu dzīves kvalitāti kopumā.

- Preču ražošana: sociālais uzņēmums ražo īpašas preces konkrētai mērķa grupai, lai rastu risinājumu vai uzlabotu konkrētu dzīves aspektu.

- Materiālās un cita veida palīdzības sniegšana tiem, kam tā ir nepieciešama: sociālie uzņēmumi darbojas ierastajās uzņēmējdarbības nozarēs, bet to dara ar mērķi palīdzēt konkrētām mērķa grupām, izmantojot iegūto peļņu.

Kapitālsabiedrība sniedz ēdināšanas pakalpojumus Ogres pašvaldības piederošajās telpās Brīvības ielā 18, Ogrē. Telpas Brīvības ielā 18, Ogrē, 1.stāvā un pagrabstāvā ir izremontētas un pielāgotas kafejnīcas ierīkošanai. Telpas atrodas renovētā ēkā Ogres pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijā pilsētas centrā. Ēka ir arī vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis. Pilsētas iedzīvotāju un viesu atmiņās šī ēka saistās ar kafejnīcu “Pie zelta liepas”, kas tur darbojās no 1969. līdz 1997.gadam. Ēka atrodas pašā Ogres centrā, kurā aktīvi pārvietojas Ogres iedzīvotāji no mājām uz dzelzceļa staciju, pilsētas viesi no dzelzceļa stacijas uz pilsētas centrā esošajām administratīvajām iestādēm, Ogres novada Kultūras centru, kas nodrošina reģionālā attīstības centra pakalpojumu – kultūras pasākumus apkārtējo teritoriju (t.sk., citu administratīvo teritoriju, pašvaldību) iedzīvotājiem, un tūrisma objektiem. Teritorija ap ēku ir labiekārtota – uzstādīta brīvdabas skatuve, digitālā strūklaka, pārbūvēts pilsētas skvērs, kurā tiek organizēti dažādi publiski pasākumi. Ēkai 1.stāvā piebūvēta āra terase, kuru var izmantot gan kafejnīcas vajadzībām, gan publisko pasākumu laikā kā atpūtas vai aktivitātes zonu.

⁷ Latvijas Republikas valdības un Eiropas Komisijas 2003.gada 18.decembrī Briselē parakstītais Kopējais sociālās iekļaušanas memorands (Latvija), pieņemts ar 17.06.2004. likumu “Par Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu (Latvija)”, 73. lpp [Par Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu \(Latvija\) \(likumi.lv\)](#)

⁸ Pētījums “Personu ar garīga rakstura traucējumiem nodarbinātība Latvijā”, 2022.gada marts, 2. lpp, [Personu ar garīga rakstura traucējumiem nodarbinātība pētījuma gala:inojums.pdf \(saeima.lv\)](#)

Ogres pašvaldība ēkas renovācijā un labiekārtošanā 2019. gadā ir ieguldījusi lielus naudas līdzekļus. Pati ēka tika renovēta un labiekārtota ar mērķi veicināt sociālās uzņēmējdarbības vides attīstību Ogres novadā, jaunu darba vietu rašanos, pakalpojumu noietu, prioritāri atbalstu sniedzot inovatīvām un sociāli atbildīgām idejām.

Kā redzams tabulā Nr.1 ļoti maz uzņēmumu darbojas Ogrē sociālajā uzņēmējdarbībā un neviens nenodarbojas ar ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu līdz ar to veidojas tirgus nepilnības situācija, kur tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā.

Ogres novadā esošo un blakus esošo pašvaldību administratīvajās teritorijās esošo kafējnīcu darbību ierobežo Kapitālsabiedrības statuss un mērķis un konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, kas šajā gadījumā ir telpu atrašanās vieta.

Līdz ar to var secināt, ka pakalpojuma sniegšanā sociālajam uzņēmumam, konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežās pastāv tirgus nepilnība.

2019. gadā Ogres novada pašvaldība īstenoja atklātu konkursu par telpu Brīvības ielā 18, Ogrē nodošanu bezatlīdzības lietošanā sociālajam uzņēmumam, papildus izvirzot prasības par jauniešu vecumā līdz 28 gadu ar īpašām vajadzībām nodarbināšanu šajās telpās.

Lai veicinātu sociālās uzņēmējdarbības vides attīstību Ogres novadā, jaunu darba vietu rašanos, pakalpojumu noietu, prioritāri atbalstu sniedzot inovatīvām un sociāli atbildīgām idejām, Ogres novada pašvaldības dome 2019. gadā noslēdza patapinājuma līgumu ar SIA "Bļoda.lv" par telpu nodošanu bezatlīdzības lietošanā ēkā "Pie zelta liepas" kafējnīcas darbībai.

Uzņēmums nebija attaisnojis pašvaldības ieceri par sociālo uzņēmējdarbību pašvaldības piešķirtajās telpās, ir pārkāpis līguma nosacījumus un nav veicis maksājumus, turklāt saņemtas sūdzības gan par pakalpojuma kvalitāti, gan personu ar invaliditāti nodarbinātību, tāpēc pašvaldība lēma par patapinājuma līguma izbeigšanu ar 2021. gada 2. maiju.

Atkārtoti 2022. gada 20. maijā, Ogres novada pašvaldības domes sēdē tika pieņemts lēmums par telpu Ogres novada pašvaldības nekustamā īpašuma Brīvības ielā 18, Ogrē, 1. stāvā un pagrabstāvā nodošanu bezatlīdzības lietošanā sociālajam uzņēmējam SIA "Zelta Liepa Debesu Bļodā" kafējnīcas ierīkošanai.

Pašvaldība divas reizes jau nodevusi šo ēku ar konkrētiem nosacījumiem uzņēmējdarbībai privātajam sektoram.

2022. gada maijā Kapitālsabiedrība vērsās pie pašvaldības ar ierosinājumu tai iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībā, lai saglabātu iespēju sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju mērķu grupām apgūt profesiju un strādāt savā novadā, tādējādi saglabājot pakalpojumu, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.

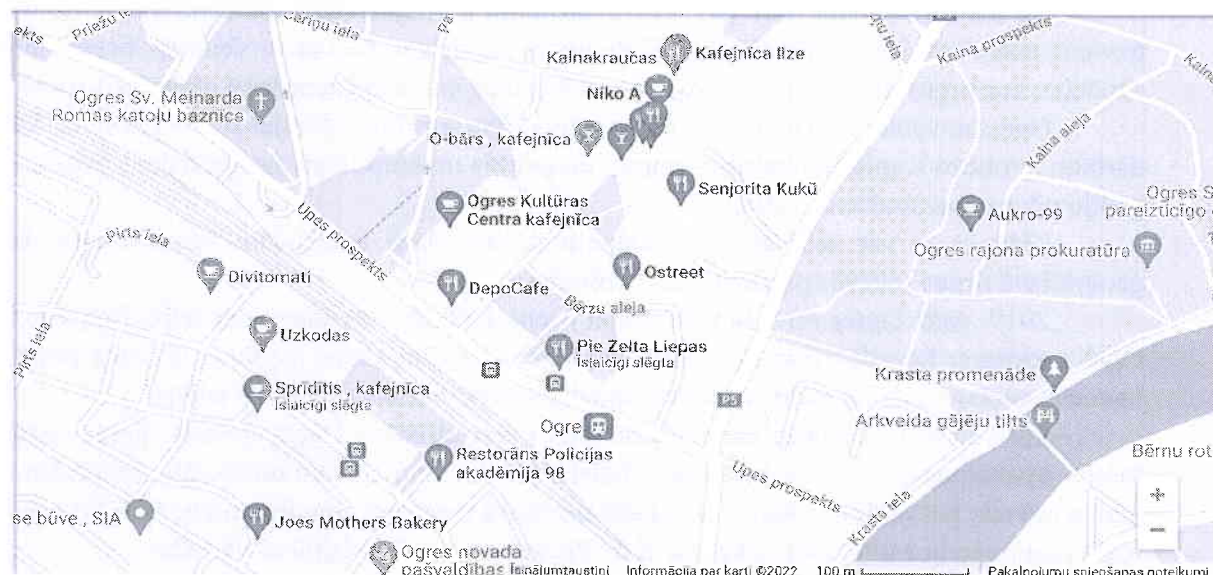
Sociālajiem uzņēmumiem daudzkārt trūkst uzņēmējdarbības prasmi un kompetenču, pārāk daudz uzmanības pievēršot sociālo mērķu sasniegšanai un palīdzībai mērķa grupai, bet pārāk maz - preču un pakalpojumu radīšanai un pārdošanai vai arī ir otra galējība, ka pārāk daudz uzmanības tiek veltīts preču un pakalpojuma pārdošanai, bet pārāk maz sociālo mērķu sasniegšanai. Neveiksmīgie abi mēģinājumi bija saistīti ar to, ka uzņēmēji vairāk domāja par biznesu nevis par darbiniekiem un sociālajiem mērķiem.

Ogres pašvaldības rīcībā ir gan finanšu, gan cilvēku resursu ar zināšanām sociālajā jomā gan komercdarbībā, kas varētu nodrošināt veiksmīgu Kapitālsabiedrības darbību un attīstību.

Iepriekš minēto pakalpojumu tirgus nepilnība nav Ogres novada pašvaldības šobrīd esošās darbības sekas, bet gan Kapitālsabiedrības statuss, konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, ekonomiskais stāvoklis un sabiedrības viedoklis valstī.

Pašvaldības lēmums par līdzdalību kapitālsabiedrībā nelikvidē stimulu privātās uzņēmējdarbības attīstībai, jo pašlaik jau ir liela konkurence ēdināšanas pakalpojuma sfērā Kapitālsabiedrības atrašanās vietā (skatīt 1.attēlu).

1.attēls Ogres kafejnīcas, kas atrodas Kapitālsabiedrības reģionā.

Tuvākajā apkaimē ir vairāk kā 10 kafejnīcas, kuras sniedz ēdināšanas pakalpojumus, kuras virza bizness, bet ne sociālie mērķi.

Jāsaprot, ka nevar likt vienādības zīmi starp parasto komercuzņēmumu kafejnīcu un sociālo uzņēmumu kafejnīcu.

Sociālais uzņēmums nodarbina sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas:

- personas ar invaliditāti;
- personas ar garīga rakstura traucējumiem;
- personas, kurām noteikta atbilstība trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- bezdarbnieki, kuriem ir apgādājāmie, bezdarbnieki, kas vecāki par 54 gadiem, un ilgstošie bezdarbnieki;
- etniskā minoritāte romi;
- ieslodzītie vai personas, kuras atbrīvotas no ieslodzījuma vietas;
- bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni vecumā no 15 gadiem, kā arī šai grupai atbilstošas pilngadīgas personas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai utt.⁹

Sociālajai uzņēmējdarbībai ir sava darba specifika. Cilvēki ar invaliditāti bieži vien sava veselības stāvokļa dēļ nav spējīgi izturēt darba vietā astoņas stundas. Fiziskās izturības un darba spējas trūkums tiek raksturots salīdzinājumā ar veseliem cilvēkiem, uzsverot, ka daudzus darbus invalīds nevar veikt viens, viņam vajag kādu, kas uzrauga vai palīdz, tāpat invalīdi ātri nogurst un strādā ļoti lēni, vidēji tika minēts, ka var strādāt četras stundas tad nepieciešama atpūta. Vēl viena no grūtībām ir šo cilvēku salīdzinoši biežā slimošana.

⁹ <https://likumi.lv/ta/id/298035-noteikumi-par-socialas-atstumtibas-riskam-paklauto-iedzivotaju-grupam-un-sociala-uznemuma-statusa-pieskirsanas-registresanas-un-uzraudzibas-kartibu>

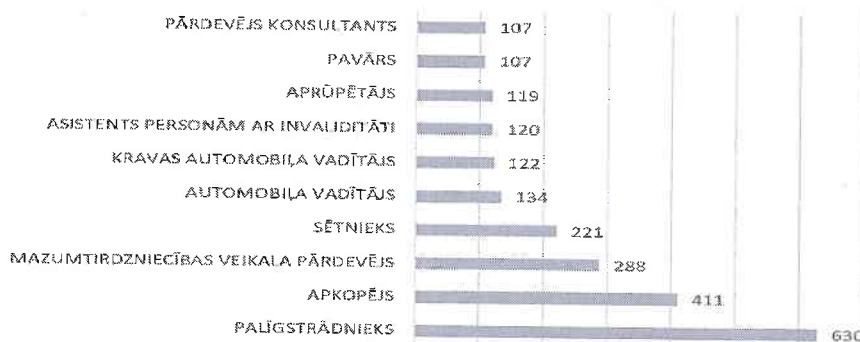
Viens no izaicinājumiem ir arī invalīdu psiholoģiskais stāvoklis – dažreiz invalīds sagaida, lai pret viņu attiecas savādāk nekā pret citiem darbiniekiem, piemēram, vairāk pažēlo, kādam no darbiniekiem ir jāvelta laiks, lai uzraudzītu un apmācītu invalīdu (tas vairāk sakarā ar darbiniekiem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi). Šie cilvēki sākotnēji bieži vien ir nedroši par savām spējām un tiem ir nepieciešama īpaša, uzmundrinoša pieeja, lai tie varētu uzdrīkstēties uzsākt savas gaitas darba tirgū. Dažādu pētījumu rezultāti apliecina, ka visumā invalīdiem ir grūtāk iekļauties darba tirgū. Starp galvenajiem iemesliem jāmin gan atbilstošas infrastruktūras trūkums (kas nav mūsu gadījums), gan sabiedrības lielas daļas nesagatavotību un nevēlēšanos pieņemt citādos un atsevišķos gadījumos motivācijas trūkumu gan no darba devēju gan invalīdu puses.

Īstermiņā, ja pašvaldība neiesaistīsies kapitālsabiedrības darbībā personas ar invaliditāti zaudēs darbu, kur katrs saņēma algu.

Šie darbinieki var un vēlas turpināt savas darba gaitas, jo viens no iemesliem ir alga, jo invalīdu pabalsti ir mazi un ar tiem nepietiek, lai spētu patstāvīgi sevi nodrošināt. Otrs svarīgākais faktors ir tas, ka invalīdi vēlas kaut ko darīt, justies noderīgi, sabiedrībā pieņemti, iespēja kontaktēties ar citiem cilvēkiem, nevis nošķirti sēdēt mājās.

Turpretī iespējamo ilgtermiņu seku ietekmes būtiskumu uz darbiniekiem un klientiem, ja pašvaldība neiesaistītos kapitālsabiedrības darbībā būs tāda, ka zudīs vieta, kur sociāli atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas varētu strādāt, mācīties un veiksmīgi integrēties sabiedrībā.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūra datiem¹⁰ pavāri un pārdevēji konsultanti ir vieni no vismazāk nodarbinātajām profesijām, kurās strādā invalīdi (skatīt 2.attēlu). Pašvaldībai neiesaistoties Kapitālsabiedrībā šo statistikas tabulu papildinās vēl darbinieki.

2.attēls. Bezdarbnieku ar invaliditāti skaits sadalījumā pa profesijām pēc pēdējās nodarbošanās (31.01.2022.)

Ogres novada devīze ir „Cilvēka un dabas harmonija”, kura iestrādāta ilgtermiņīgās attīstības stratēģijā 2013. – 2037.gadam.¹¹

Lai ilgtermiņā sasniegtu vēlamu situāciju, noteikti šādi stratēģiskie mērķi:

- 1) veicināt Ogres novada ekonomisko izaugsmi un uzņēmumu konkurētspējas paaugstināšanos;
- 2) attīstīt novada cilvēkresursu potenciālu;
- 3) nodrošināt vidi saudzējošu, augstu dzīves kvalitāti.

¹⁰ <https://www.nva.gov.lv/lv/bezdarbnieki-ar-invaliditati>

¹¹ Ogres novada attīstības plānošanas dokumenti.

Vienīgi atbalstot un iesaistoties Kapitālsabiedrības darbībā Ogres novads varēs sasniegt izvirzītos mērķus.

Kapitālsabiedrības pamatdarbība tiks finansēta no pašu ieņēmumiem, plānots, ka sniegto pakalpojumu cena nosegs pakalpojuma izmaksas. Nodot šīs telpas bezatlīdzības lietošanā sociālajam uzņēmējam un pašvaldībai iegūstot līdzdalību minētajā kapitālsabiedrībā, neveidojas ietekme uz pašvaldības budžetu no telpu nomas. Savukārt sociālā uzņēmējdarbības rezultātā gūtie finanšu līdzekļi jeb peļņa tiktu novirzīta apmācības programmas īstenošanai nodarbinātības iespējām personām no dažādām sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām, šo personu integrācijai ikdienas dzīvē, kā arī potenciālo darba devēju un sabiedrības izglītošanai, tādējādi pašvaldība ar savu darbību sniegtu pakalpojumu, kas ir nepieciešams visām novada iedzīvotāju grupām.

Kapitālsabiedrība nepārtraukti strādā un strādās, lai paaugstinātu pakalpojumu kvalitāti un celtu klientu apmierinātības līmeni, saglabājot konkurētspējīgus un zemas pakalpojuma cenas.

Kapitālsabiedrība savā saimnieciskajā darbībā izmanto bezatlīdzības lietošanā telpas, bet tas apstākļi nerada nekādas lielas priekšrocības attiecībā pret konkurentu pakalpojuma cenām, jo saskaņā “Ēdināšanas rokasgrāmatu”¹² maksa par īri veido vien 5% no pakalpojuma cenas (skatīt 3.attēlu). Visas pārējās izmaksas ir vienādas vai pat augstākas salīdzinot ar konkurentiem, jo kā jau iepriekš tika minēts, Kapitālsabiedrība savā darbībā nodarbina invalīdus, kuru darba ātrums, ražīgums un nostrādāto darba stundu ilgums ir mazāks nekā parastajiem darbiniekiem un līdz ar to darbinieku skaits lielāks, kas savukārt noved pie lielākām izmaksām nodokļos. Darbinieku apmācības ilgums arī ilgāks un sarežģītāks. Plānots, ka sezonas klusajā posmā Kapitālsabiedrības vairāk izmantos savas telpas sociālajām funkcijām, kā apmācības platformu pēc iespējas vairāk cilvēkiem no „ne aizsargātām” mērķa grupām apgūt iemaņas un praksi ēdināšanas pakalpojuma sfērā.

---

¹² https://lufb.ltu.lv/LLUgramatas/PTF/Edinasanas_uzn_vad_rokasgramata.pdf

Edināšanas uzņēmuma izmaksu sadalījums, %

Nr. p.k.	Izmaksu posteņi*	Restorānam	Ātras apkalpošanas uzņēmumam
		%	
1	Izejvielas	30	60
2	Tiešās darba algas un VSAOI	20	14
3	Netiešās darba algas un VSAOI	20	5
4	Inventārs	5	5
5	Elektroenerģija	5	3
6	Īre, apkure u.c. komunālie maksājumi	5	3
7	Iesaiņojamais materiāls	0	3
8	Samaksa mūziķiem	7	0
9.	Samaksa par transporta pakalpojumiem	0	5
9	Interjers un labiekārtošana	4	1
10	Mārketinga izmaksas	4	1
Kopā:		100	100

* izmaksu posteņi doti operatīvās peļņas aprēķinam, t.i. bez nolietojuma un procentu maksājumiem

3.attēls. Edināšanas uzņēmuma izmaksu sadalījums, %

Kapitālsabiedrība sniedz pakalpojumus un pārvalda īpašumu, kas ir svarīgi pašvaldības teritorijas attīstībai un kvalitatīva pakalpojuma nodrošināšanai, gan uzņēmējdarbības attīstībai, gan sociāli neaizsargātās sabiedrības pamatvajadzību apmierināšanai.

Konsultācijās ar privāto sektoru un nevalstiskajām organizācijām par pašvaldības ieceri iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībā, lai īstenotu augstāk minētos pašvaldības mērķus, tika gūts pozitīvs atbalsts. Lai nodrošinātu pēc iespējas plašākas apmācību un nodarbinātības iespējas personām no dažādām sociālās atstumtības riska grupām, ir nepieciešams valsts un pašvaldību dotācijas. Minētā pašvaldības iecere tiek vērtēta kā jēgpilna, uz mērķi virzīta, konkrētu darbību paredzoša un cilvēkiem labvēlīga.

Kapitālsabiedrība savā darbībā ievēro Konkurences likuma 141.panta pirmās daļas noteiktos ierobežojumus un neveiks tirgus dalībnieku diskrimināciju, no Ogres novada pašvaldības puses, Kapitālsabiedrības darbībai netiek radītas priekšrocības un Kapitālsabiedrība neveic darbības kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciālā tirgus dalībnieka iekļūšana vai darbība tirgū.

Pašvaldība, iegūstot līdzdalību kapitālsabiedrībā:

1) nodrošinās pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgu pakalpojumu – sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu, jo īpaši jauniešu ar īpašām vajadzībām nodarbinātību, tādējādi īstenojot Satversmē aizsargātās vienas no cilvēka pamattiesībām – darba iespējas ikvienam, atbilstoši to spējām un kvalifikācijai;

2) veicinās sabiedrības izglītošanu par sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības iespējām, jo sabiedrībā līdz šim valdošais uzskats par personu ar invaliditāti vai citu grupu personu izolēšanu no kopējās sabiedrības ir viens no kavējošajiem faktoriem ne tikai jaunu sociālo uzņēmumu izveidē, bet arī to konkurētspējā un dzīvotspējā;

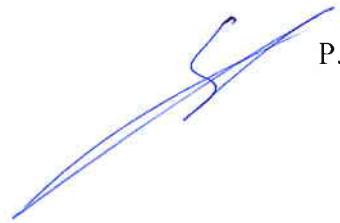
3) nodrošinās apmācības iespējas potenciālajiem darba devējiem darbam ar sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu, tādējādi palielinot nodarbinātības iespējas novadā personām ar īpašām vajadzībām, ieviešot darba audzinātāja praksi gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem;

4) nodrošinās izpratni par dažādām profesijām (apkopējs, trauku mazgātājs, pavārs, virtuves strādnieks, darbs apkalpojošajā sfērā, bārmenis, uzņēmējdarbība un vadītprasme, grāmatvedība, personālvadība, u.c.) un praktiskās apmācības iespējas dažādām sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām, tādējādi veicinot personu ar īpašām vajadzībām integrāciju darba tirgū;

5) nodrošinās pakalpojumu Ogres novadā, ko šobrīd nepiedāvā vai pilnā apjomā nespēj īstenot privātais komersants, tiek ievērots Konkurences likuma 14.1 pantā noteiktais aizliegums, neveicinot un neveidojot konkurenci kropļojošu vidi.

Pamatojoties uz minēto un ņemot vērā konkrētā tirgus esošo situāciju var secināt, ka Kapitālsabiedrības darbība konkrētajā tirgū ir atbilstoša Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumiem - publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek novērsta tirgus nepilnība un tādējādi pastāvot pamatojumam pašvaldības līdzdalībai Kapitālsabiedrībā.

Pašvaldības izpilddirektors

P.Špakovskis